

Rahapesu andmebüroole esitatava teate esitamise juhend

I TEATE VORMI TÄITMINE

1. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (edaspidi *RahaPTS*) §-s 2 nimetatud isikud (edaspidi *kohustatud subjektid*) esitavad rahapesu andmebüroole teate rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega ja ebaharilike tehingute kohta.
2. Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi *RSanS*) § 12 lõike 2 kohaselt annavad füüsiline ja juriidiline isik, kellel on kahtlus või kes teab, et temaga ärisuhtes olev või tehingut või toimingut tegev isik, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandav isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, viivitamata teada rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamisest, sellekohasest kahtlusest ja võetud meetmetest rahapesu andmebüroole.
3. Rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega ja ebaharilike tehingute identifitseerimisel juhinduvad kohustatud subjektid rahapesu andmebüroo koostatud juhendist rahapesu kahtlusega tehingute tunnuste kohta ja juhendist terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute tunnuste kohta. Mõlemad juhendid avalikustatakse rahapesu andmebüroo kodulehel.
4. Kui on tuvastatud rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, juhinduvad isikud rahapesu andmebüroo koostatud juhendist rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti kohta ja juhendist terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute tunnuste kohta. Mõlemad juhendid avalikustatakse rahapesu andmebüroo kodulehel.
5. Teade edastatakse rahapesu andmebüroole võimaluse korral digitaalselt, kasutades vormi rahapesu andmebüroo veebilehel (nupp „Saada teade“) või rahapesu andmebürooga kokkulepitud vorminguga (XML-vorming) sarnast vormi, mis on ühendatud ettevõttes kasutatava infosüsteemiga. Kui teadet ei ole võimalik digitaalselt edastada, saadetakse teade e-postiga nii, et andmeväljade nimetused ja järjekord ning kohustuslikud andmed vastaksid siinse määruse lisas 1 toodud vormile. Olenevalt ettevõtja tüübist võib tarbetud andmeväljad täitmata jätta.
6. Kui teate koostaja siseneb süsteemi veebilehe kaudu, identifitseerib ta end ID-kaardi või mobiil-ID-ga. Teate vormile märgitakse teatajapoolne sisemises asjaajamise korras antud number ja teate saatmise kuupäev.
7. Teatesse märgitakse andmed juriidilisest või füüsilisest isikust teate edastaja kohta. Spetsiifiliste tegevusalade valik aktiveerub veebipõhisel vormil pärast seda, kui on valitud kohustatud subjekti tüüp.
8. Asukoha koodi on veebivormil võimalik valida mitmetasemeliselt. Paberil märgitakse sinna vald või linn ja maakond.

9. Teatesse märgitakse füüsilisest isikust teataja ees- ja perenimi ning isikukood.
10. Teate liigi alaosas valitakse esmalt teate liik („rahapesu kahtlus”, „terrorismi rahastamise kahtlus”, „sularahatehing üle piirsumma”, „RSanS-i subjekti kahtlus” või „RSanS-i subjekt”). Teate liigi järgi kuvatakse valik „Teatamise ajend”, mille hulgast valib teate esitaja sobiva.
11. Vajaduse korral lisatakse teatele märke „Kiire” ja määratakse teate kiireloomulisuse põhjendus. Igalet RSanS-i teatele lisatakse märke „Kiire” ja teate kiireloomulisuse põhjenduseks märgitakse „RSanS“.
12. Kui teatatakse isikust, kelle kohta on teate saatja rahapesu andmebüroole varem saatnud teate RSanS-i või RahaPTS-i alusel, märgitakse teatesse ka eelmise teate kuupäev ja number. Kui teataja on tehingu üks pool, tehakse vormil selle kohta märke.
13. Teate A-osas „Klient“ valitakse esmalt isiku tüüp, seejärel avanevad seda tüüpi iseloomustavad väljad. Isiku (füüsilise või juriidilise isiku) andmelahtrid täidetakse võimalikult täpselt. Juriidilise isiku korral tuleb lisada ka esindaja või volitatud esindaja ja volituse andmed. Pabervormile kirjutatakse kohustatud isikule teadaolevad isikuandmed. Sularahatehingute puhul ei pea täitma tehinguga seotud pankade ja kontode andmeid.
14. Kui teatesse soovitakse lisada infot teiste seotud isikute kohta, on iga uue isiku korral seda võimalik teha valikuga „Lisa veel üks klient”. Pabervormile kirjutatakse järjest kõikide asjaomaste isikute andmed.
15. Tehingu sisu kirjeldamisel esitatakse lühidalt tehingu olemus ja selles osalejate rollid, kahtluse tekkimise põhiajend ning rahvusvahelise sanktsiooni nimekirjast kontrollimise aeg. Kui teade koostatakse mitme omavahel seotud tehingu kohta, lisatakse teatesse kõikide tehinguosaliste andmed.
16. Teatamise põhiline ajend valitakse vastavast loetelust, mis sõltub teate liigist. Kui märgati teisi kahtluse tunnuseid, valitakse need klahvi „Lisa veel üks ajend” vajutamisel avanevast loetelust. Paberil märgitakse põhiajendiks ja lisaajenditeks rahapesu andmebüroo juhendis loetletud kahtlaste tehingute tunnuste numbrid.
17. Teates kirjeldatud kahtlaste tehingutega seonduvad summad või vara maksumus fikseeritakse alajaotuses „Summad” eurodes. Kui tegemist on mitme summaga eri valuutades, jäädvustatakse need klahviga „Lisa veel üks valuuta/summa”. Paberteatele kirjutatakse summad järjestikku koos valuutade kolmetäheliste koodidega, eristades need komaga.
18. Teate B-osa täidetakse samamoodi A-osaga.
19. Kui teatele on tarvis lisada dokumente, digiteeritakse need enne ja lisatakse teatele nupuga „Lisa fail”. Paberteatele lisatakse vajalikud dokumendid. Kui nupu „Lisa fail” vajutamine põhjustab veateate, on täitmata vormi mõni kohustuslik väli, mis uuesti avanevas vormis on märgitud punasega. Need väljad tuleb töö jätkamiseks täita.

II TEATE SAATMINE

20. Täidetud teate vormile lisatakse koopiad tehingu ja isiku identifitseerimise aluseks olevatest dokumentidest. Teatele võib lisada tehingu olemust avavate muude dokumentide koopiad. Lisatavate dokumentide näidisloetelu on esitatud juhendi III osas.

21. Kui isik on tuvastatud RahaPTS-i §-s 20 sätestatud korras, lisatakse teatele koopiad asjakohastest kirjalikest andmetest.

22. Krediidiasutused lisavad teatele kontode avamise dokumendid ja konto väljavõtted ajavahemiku kohta, mil kahtlased tehingud aset leidsid või rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt oli krediidiasutuse kliendiks. Väljavõtte peab kajastama konto seisu vahetult enne teate koostamist.

23. Kui veebipõhine teade on täidetud ja asjakohased dokumendid lisatud, edastatakse teade rahapesu andmebüroole, vajutades klahvi „Esita teatis”. Kui teatis on õigesti vormistatud, krüptakse see ning saadetakse rahapesu andmebüroosse ja sisestatakse rahapesu andmebüroo infosüsteemi RABIS edasiseks töötlemiseks. Kui teate vormis on täitmata jäänud kohustuslikud väljad, kuvatakse veateade, mille järel on võimalik tühjad väljad täita ja teate saatmist korrata. Kui teade on saadetud, vormistab süsteem teatest PDF-vormingus faili, mille saatja saab säilitada oma arvutis.

24. Kasutades veebipõhise vormiga sarnast rahapesu andmebürooga kokkulepitud vormingus vormi, mis on ühendatud ettevõttes kasutatava infosüsteemiga, tagab kohustatud isik kohustuslike väljade täitmise kontrolli oma infosüsteemi vahenditega.

25. E-postiga saadetavad teated saadetakse rahapesu andmebüroo üldisele e-posti aadressile rahapesu@politsei.ee. Kui teates on puuduseid antakse saatjale tagasisidet e-posti või telefoni teel.

III LOETELU DOKUMENTIDEST, MILLE KOOPIAD LISATAKSE TEATELE

26. Teatele lisatakse järgmiste dokumentide koopiad:

- 1) identifitseeritud residendist füüsilise isiku isikut tõendava dokumendi isikuandmete ja fotoga lehekülg;
- 2) tehingus osaleva isiku esindaja esindusõigust tõendav, ettenähtud vormis dokument;
- 3) identifitseeritud mitteresidendi juriidilise isiku registreerimistunnistus või sellega võrdväärne dokument;
- 4) mitteresidendi korral asjakohase registri väljavõtte;
- 5) tehingu aluseks olev kirjalik lepe või korraldus ja nende lisad;
- 6) muud tehingut iseloomustavad dokumendid.

27. Kui kliendisuhete ja tehingu olemus eeldavad kliendisuhete ja tehingu kohta dokumendi või selle koopia olemasolu, kuid seda ei ole, lisatakse selle kohta kirjalik selgitus.